

DR. B. R. AMBEDKAR'IN HAYATI VE HİNDİSTAN SİYASİ TARİHİNDEKİ ÖNEMİ

THE LIFE OF DR. B. R. AMBEDKAR AND HIS ROLE AND IMPORTANCE IN INDIAN POLITICAL HISTORY

Esra KÖKDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Hindoloji Ana Bilim Dalı, ekokdemir@ankara.edu.tr

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 21 Ekim 2021
Kabul edildiği tarih: 10 Kasım 2021
Yayınlanma tarihi: 28 Aralık 2021

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 21 October 2021
Date accepted: 10 November 2021
Date published: 28 December 2021

Anahtar Sözcükler

Hindistan; Hint Siyaset Bilimi; B. R. Ambedkar; Dalit Topluluk; Kast Sistemi

Keywords

India; Indian Political Science; B. R. Ambedkar; Dalit Community; Caste System

DOI

10.33171/dtcfjournal.2021.61.2.15

Öz

Hindistan'ın 1947 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından, bağımsızlık sürecine çalışmalarıyla doğrudan etki eden ve 1950 yılında kabul edilen Hindistan anayasasına önemli katkıları olan Ambedkar, dokunulmazlar (untouchables) olarak bilinen toplulukların (dalit) liderliğini yaparak haklarını savunmuştur. Bununla birlikte kadın haklarını da savunarak sosyo-ekonomik ve sosyo-dini yönden ezilen kadınların sorunlarıyla ilgilenmiştir. Hindistan'daki mevcut kast sistemi baz alındığında, alt kasta ait bir birey olarak doğması, Ambedkar'ın özellikle gençlik yıllarında yaşadığı sorunlara kaynaklık etmiş, ancak aynı durum ileride çok önemli bir sosyal reformcu ve politikacı olmasına da vesile olmuştur. Çalışmada, Hint toplumundaki sosyal tabakalaşma örneğini bizzat yaşamış tarihsel kişilik olan Ambedkar'ın hayatı incelenmiş olup, yaşadığı süre boyunca Hindistan tarihine ve siyasetine yaptığı katkılar aktarılmıştır. Diğer yandan ölmeye önceki son yılında Buddhist olan Ambedkar'ın, din değiştirmesiyle birlikte dalit toplumunun dini inanışlarında meydana getirdiği dönüşümler çözümlenmeye çalışılmıştır.

Abstract

Ambedkar who influenced the independence process directly with his studies and made important contributions to the Indian constitution, adopted in 1950, after India gained its independence in 1947, defended the rights of the communities (Dalit) known as the untouchables, as well as women who were socio-economically and socio-religiously oppressed. Based on the caste system in India, the fact that he was born as a lower caste caused Ambedkar face troubles, especially during his youth, but the same situation also led him become an outstanding social reformer and politician in the future. In this study/paper the life of Ambedkar, who was a historical personality and experienced the social stratification himself in Indian society, was examined and his contributions to the history and politics of India during his lifetime were presented. Ambedkar, who converted to Buddhism just before he died, managed to make transformations in the religious beliefs of the Dalit society. In this study, the radical changes which were mainly due to the efforts of Ambedkar were tried to be analyzed.

“I was born as a Hindu, but I will not die as a Hindu”

B. R. Ambedkar

Giriş

Dünyanın ikinci büyük nüfusuna ve yedinci büyük yüz ölçümüne sahip olan Hindistan, -resmi adıyla Hindistan Cumhuriyeti- Güney Asya'nın önemli ülkelerinden biridir. Hindistan devleti, Mohandas Karamchand Gandhi'nin “pasif direniş” anlayışı sayesinde 1947 yılında bağımsızlığını ilan ettikten sonra, 1950 yılında kabul ettiği anayasa ile bugün yirmi dokuz eyaleti ve yedi birlik bölgesiyle federal bir yönetim anlayışı benimsemiştir. Beş yılda bir yapılan parlamenter seçimi

ile dünyanın en büyük demokrasisine de sahip olduğu bilinmektedir. Araştırmacılar, tarih öncesi devirlere ait bilimsel kaynak ve bilgi eksikliğinden dolayı¹, Hindistan'ın resmî tarihinin başlangıcı olarak, Āri ırkının bölgeye göç hareketinin gerçekleştiği dönem olan MÖ 1500'leri genel olarak kabul etmişlerdir. Āriler yerli halk olan Dravidleri güneye sürerek Hint Alt-Kıtasına yerleşmişlerdir. Daha sonra sırasıyla; Magadha İmparatorluğu'nun yükselişi ile birlikte Mahacānapadalar Dönemi, Akhemenid Dönemi, Makedon Kral III. Alexandros'un Seferleri doğrultusunda şekillenen dönem, Maurya İmparatorluğu dönemi, Gupta Dönemi, Harsha Dönemi, Kuzey ve Güney Krallıklar Dönemi, Arapların, Gazneli Mahmut'un ve Babür Devleti'nin İstila Dönemleri, Portekiz'in hâkimiyet dönemi ve son olarak İngiltere'nin hâkimiyet dönemi (Sharma, 2005, s. vii-xi; Sharma, 1992, s. v-xi) vasıtasıyla, Hindistan resmî tarihi şekillenmiştir. Bu sürecin ardından, Hindistan Cumhuriyeti (भारत गणराज्य- "Bharat Gaṇrācy") 15 Ağustos 1947 yılında bağımsızlığını ilan etmiş ve Güney Asya'nın önemli ülkelerinden biri olarak tarih sahnesine çıkmıştır.

Hindistan, 1947 yılındaki bağımsızlığına kadar bölgedeki etnik ve dinî yapı farklılıklarından dolayı resmi tarihleri boyunca birçok sorunsalın içerisinde yer almak zorunda kalmıştır. Tarihte yaşanan Āri ve Dravid ırkının ortaya çıkarttığı sınıf farklılığı, kadın-erkek eşitsizliği; daha geç dönemde ortaya çıkan Hindu-Müslüman çatışmaları bu sorunların başında gelmektedir. 20. yüzyıla taşınan bu tür sorunların yanı sıra, Hindistan'ın iç ve dış siyasetini etkileyen yakın tarih sorunları da mevcuttur. Bu sorunlardan-sorunsallardan biri Keşmir Bölgesi sorunu, diğeri Bangladeş'in bağımsız bir devlet kurma isteğidir. Ancak tüm bu siyasi-sosyolojik sorunlara rağmen, bağımsızlık öncesinde yaşanan İngiliz sömürgeciliğine karşı, farklı etnik-dinî ayrışmalar ve bu ayrışmaların grupları, en sonunda, 1947 yılında, birleşerek bağımsızlık mücadelesini hep birlikte vermişlerdir. Her ne kadar aynı yıl Pakistan'ın Hindistan'dan ayrılıp bağımsızlığını ilan etmesiyle, Hindu-Müslüman çatışmasına bir nebze olsun ara verilse de sömürge döneminde karşılaşılan din-etnisite-sınıf temelli sıkıntılar bugün bile çözülememiş sorunlar olarak güncelliğini korumaktadır.

¹ Bugünkü Pakistan sınırları içerisinde yer alan Hint Alt-Kıtasının ilk yerleşim yeri olan İndus Vadisindeki Mohenco Daro ve Harappa uygarlıklarının modern Hindistan üzerinde ne kadar belirleyici olduğu tam anlamıyla bilinmemektedir.

Hindistan, Keşmir sorunu², yoksulluk, halkın büyük bir kısmının kast sisteminden dolayı eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanamaması, kadına yönelik şiddet ve Müslümanlar ile Hindular arasındaki çatışmalar gibi sorunları hâlen yaşamaktadır. Bu sorunlardan dolayı “*Hindistan, “güçlü ama fakir” imajına da sahiptir, ancak bunu okuyabilen Hindistan yönetimi, son zamanlarda bu imajı ortadan kaldıracak girişimlerini artırmış ve diğer ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesinde “yumuşak güç” diplomasisine daha fazla yer vermeye başlamıştır*” (Önal, 2019, s. 332).

Bağımsızlık öncesinde ve sonrasında bazı figürler vardır ki; reformcu, sosyal aktivist, ruhani lider gibi sıfatlarla ülkesini çağdaş uygarlık düzeyine taşımak için var güçleriyle çalışmışlar ve bu kapsamlı hizmetleri dolayısıyla Hindistan tarihinde önemli yer edinmişlerdir.

İngiliz emperyalizmine karşı bağımsızlık mücadelesini kan dökmeden, şiddet uygulamadan gerçekleştiren efsanevi lider M. K. Gandhi'nin (1869-1948) “*pasif direniş*” anlayışı ülkesini bağımsızlığa götürmüştü ve bağımsızlıktan sonra da Jawaharlal Nehru (1947-1964), İndira Gandhi (1966-1977; 1980-1984) ve Rajiv Gandhi (1984-1989) başkanlığında olmak üzere yaklaşık kırk yıla yakın bir süre ülkeyi yöneten kurumu, Kongre Partisini (Indian National Congress (INC) ya da Congress Party) miras bırakmıştır (Chandra, 2007, s. 219, 331, 346). Gandhi, kast sisteminin üçüncü sırası olan Vaişya (tüccar) sınıfında yer aldığı için, alt kasttan kişilerin yaşadığı sıkıntıları hayatı boyunca yaşamamış ve bu anlamda halkın bazı kesimleri tarafından eleştirilmiştir. Bütün eleştirileri, hoşgörüsüyle ve barışçıl siyaset anlayışıyla yumuşatan Gandhi, *ahimsā* (şiddetsizlik) öğretisini benimseyerek ülkesinin bağımsızlık kazanmasını sağlamıştır (Chandra, 2015, s. 276-280).

Siyasi faaliyetleri ile ülkeye damga vuran bir başka isim Bhimrao Ramji Ambedkar (1891-1956)'dır. Ambedkar, yaşamı boyunca kast sistemine karşı kampanyalar yürüterek “dokunulmazlar”³ olarak bilinen *dalit*lerin sosyal hak ve özgürlükleri için savaşmış ve aynı zamanda kadın haklarını da savunmuştur. Halk

² Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Şahbaz, D. (2020), *Keşmir: Uygarlıktan Tutsaklığa*. Ankara: Gazi Kitabevi.

³ Bu kelime İngilizce “untouchable” teriminden çevrildiği için dokunulmaz olarak literatüre geçmiştir. Ancak Türkçedeki dokunulmaz kelimesinin anlamından farklı bir anlamda kullanılmaktadır. Öyle ki Türkçede “taaruzdan korunmuş; hiçbir biçimde eleştirilemez” (Türkçe Sözlük, 2009, s. 231) gibi üstünlük belirten anlamlara sahipken, Hint toplumu için dokunulmaz terimi, aşağı kasttan kişilere dokunmanın günah olduğunu belirtmek için kullanılmaktadır. Bu kişilerin yaptıkları işlerden dolayı pis ve kirli olduklarına inandıkları için bir tür aşağılama ya da dışlama anlamında kullanılmaktadır. Hindistan'da kabile soylarına ait farklı isimde dokunulmazlar bulunmaktadır. Örneğin, Nişâda, Mleçça ve Çañdâla gibi (Basham, 2004, s. 145-147).

arasında *Babasaheb*⁴ olarak anılan Ambedkar, “Dalit Buddhist Hareketi”ne de ilham vererek birçok *dalit*’in din değiştirerek Budhhist olmasını sağlamıştır. Hindistan anayasası oluşturulurken büyük katkıları olduğu için “anayasanın baş mimarı” olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden bugün Hindistan’da birçok kurum ve kuruluş (Nagpur-Dr. Babasaheb Ambedkar Uluslararası Havaalanı, Calandhar-Dr. BR Ambedkar Ulusal Teknoloji Enstitüsü ve Delhi-Ambedkar Üniversitesi) onun adı verilmiş, parlamento binasının önüne 3,66 metre uzunluğundaki bronz heykeli dikilmiştir. Ambedkar ayrıca, bağımsız partiden adalet bakanı olan ilk kişi olarak da Hindistan siyasi tarihine not edilmiştir. “En büyük Hintli”, “en yüksek eğitilmiş Hintli ekonomist”, “Dalit Buddhist hareketinin lideri”, “avukat, ekonomist, politikacı, sosyal reformcu ve profesör” gibi sıfatları bulunan Ambedkar, sosyal hak ve özgürlükleri savunan kişiliği ile bugün büyük bir kesim tarafından saygı görmektedir (Mansingh, 1999, s. 35-36; Kaya, 2017, s. 38).

B. R. Ambedkar’ın Hayatı

B. R. Ambedkar’ın annesi Bhimabai Murbadkar ve babası Subehdar Ramji Maloci Sakpal *mahar*⁵ kastına mensuptur. O dönemde İngilizler “dokunulmazlar” olarak çağırılan alt kasttan kişileri ordusuna savaşmaları için alır. Ambedkar’ın babası da İngiliz ordusuna bağlı olduğu için, İngilizlerin kurduğu bir kasaba olan Mhow⁶ kasabasında yaşar ve 14 Nisan 1891’de ailenin on dördüncü çocuğu olarak Ambedkar doğar. Ambedkar’ın kendinden büyük kardeşlerinden bazıları maddi imkânsızlıklardan dolayı bebeklik döneminde bazıları ise, çocukken ölür. Yaşayan yedi kardeşi ise sırayla; Balaram, Ganga, Ramabai, Anandrao, Mancula, Tulasa ve

⁴ Ambedkar’ın Hintliler tarafından verilen onursal ismidir. Marathî dili kökenli bir kelime olup, Ambedkar’ı büyük kurtarıcı olarak nitelendirdikleri için ona bu sıfatı verirler. “baba + saheb” sözcüklerinin birleşiminden oluşan bu kelime “saygıdeğer/saygın baba” anlamlarına gelmektedir.

⁵ Bazı kaynaklar *mahar*ların kuzey Hindistan’a ait (“*Çhāmbhār, Gāuli, Koli, Kumbhār, Kunbi, Lohār, Mahār, Mālī, Nhāvi, Sutār, Vānī*” Ghurye, 1993, s. 35) kabile olduğunu kaydederken, bazı kaynaklar ise Hindistan’ın batı sahil bölgesinde yer alan Konkan kıyı şeridinde ait olduklarını ileri sürmektedir. Bu bölgedeki Ambavade köyünde bulunan insanların ise *mahar* oldukları bilinir. Portekizlerin Konkan sahiline deniz yolu ile gelmeleriyle Avrupalılarla ilk temasta bulunan kabiledir (Shahare, 2010, s. 2). Ayrıca *mahar*lar Maharashtra bölgesinin en büyük savaşçıları olarak da bilinmektedir. İlk Maratha İmparatoru olan Chhatrapati Şivaji, Babür İmparatorluğu ile savaşırken güçlü ordusu *mahar*lardan oluşuyordu. *Mahar*lar sayesinde birçok savaşı kazanmıştır (Shahare, 2010, s. 4).

⁶ Babasının işi gereği Mhow kasabasında yaşamaktadırlar. Ancak iki aile de Ambavade köyündendir. Bu yüzden iki aile de aşağı kasta mensuptur. İlgili dönemde Hindistan’da farklı kastın kişilerin evlenmeleri yasaktır. Bu yüzden herkes kendi köyünden ya da kasabasından aynı kasttaki kişi ile evlenmek zorundadır.

Bhim (Bhimrao⁷)'dır. Bhim doğduktan üç yıl sonra babası emekli olur ve kendi kasabaları olan Dapoli'ye geri dönerler. Normal şartlarda alt kasttan çocukların okula gitmelerine izin verilmezken, babası İngiliz ordusundan subay olarak emekli olduğu için Bombay Başkanlığı'nda devlet destekli olan bir okula Bhim'i ve kardeşlerini okumaları için gönderir. İlk eğitimlerini burada alan kardeşlerinin okumaları için bazı şartlar bulunmaktadır. Diğer çocukların bulunduğu sınıfın yan odasından dersi dinlemek, sınıftaki çocuklarla herhangi bir temasta bulunmamak, öğretmene soru sormamak ve en önemlisi okulun suyundan içmemektir. Henüz altı yaşında olan Bhim, kast ayrımcılığı ile ilk olarak burada tanışır.

“Okuldayken, dokunulabilir sınıfların çocuklarının, susadıklarında musluğa gidebileceklerini, musluğu açabileceklerimi ve susuzluklarını giderebileceklerini biliyordum... Ama benim konumum ayrıydı. Musluğa dokunamadım ve dokunabilir bir kişi tarafından açılmadığı sürece, susuzluğumu gidermem mümkün değildi” (Waiting for a Visa⁸).

Tüm bu olumsuzluklara rağmen kardeşleri içinde sadece Bhim, ilkokulu bitirir. Ancak daha sonra babası Goregaon, Bayındırlık Bakanlığı'nda iş bulduğu için ailesi Satara'ya taşınır. Bu sırada yine maddi imkânsızlıklardan dolayı vefat eden kardeşleri olur ve ailede sadece iki kız (Mancula ve Tulasa) üç erkek (Balaram, Anandrao, Bhim) çocuk hayatta kalır.

Babam bir subaydı ama aynı zamanda çok dindar bir insandı. Beni katı bir Hindu disiplini altında yetiştirdi. Ganapati mezhebine aitti. Aynı zamanda her gün yatmadan önce bize Mahābhārata ve Ramāyaṇa destanı okurdu. Uzun yıllar her akşam bir rutin halinde bu böyle devam etti (Buddha ve His Dhamma, 1956, s.15⁹)

Ambedkar'ın ikinci okul (ortaokul) deneyimi ise Satara'da tek dokunulmaz öğrenci olarak başlar. Bu okulda diğer çocuklarla aynı sınıfta oturmasına, 'onlardan uzak bir yerde kirli bir çuvalın üstünde oturma şartı' ile izin verilir. Hiçbir öğrenci ile konuşamaz ve oyun oynayamaz. Tüm bu olumsuzluklara rağmen, çok başarılı ve zeki

⁷ Tıpkı Hindî dilindeki “cı” saygı ekinin isimlerden sonra eklenmesi gibi Marathî dilinde de “rao” eki isimlerden sonra eklenerek saygı ifadesi belirtmektedir. Ambedkar'ın asıl adı -babasının koyduğu Hindu olmasından da anlaşılacağı üzere Mahābhārata destanı kahramanlarından olan- Bhim'dir. Böylece ismine “rao” saygı ifadesi eklenerek Bhimrao olarak kullanılmaktadır.

⁸ B. R. Ambedkar ölmeden önce otobiyografik şekilde kaleme aldığı yaklaşık 20 sayfalık bir yazıdır. Öldükten sonra el yazısını okuyan kişi(ler) tarafından derlenerek herkesin okuması sağlanmıştır. Bugün Columbia Üniversitesi'nde ders notu olarak okutulmaktadır. <http://www.columbia.edu> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

⁹ <http://ycis.ac.in> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

bir öğrenci olduğu için öğretmenin dikkatini çeker. Öğretmeni *Brahman* kastından olmasına rağmen Bhim'i çok sever. Nazik ve insancıl birisi olup, her gün yemeğini Bhim ile paylaşır. Bhim'i o kadar sever ki "Sakpal" olan soyadını kendi soyadı olan "Ambedkar" ile değiştirir. Ona "Ambedkar" soyadını veren ortaokuldaki öğretmenidir. Bu sebeple Ambedkar'ın hayatında Brahman öğretmenin her zaman ayrı bir yeri olmuştur.

Kast ayrımcılığı Ambedkar'ın gittiği yerlerde peşini bırakmamış ve yaşadığı kötü olaylar birikmeye başlamıştır. Babası görevde olduğu için Goregaon'da yaşamaktadır. Çok iyi kazandığı için işini bırakıp çocuklarını görmeye gelememiş, ancak onlara para gönderip tatili yanında geçirmelerini istemiştir. Hayatının en kötü hatırasını ve asla unutmayacağı bir olayı bu yolculukta yaşamıştır Ambedkar. Bu olaydan kısa bir süre sonra annesi vefat etmiş ve onlara halaları bakmak zorunda kalmıştır.

Bu olay hayatımda çok önemli bir yere sahip. Henüz dokuz yaşında bir çocuktum ve aklımda silinmez bir anı bıraktı. Daha önce hiç yaşamadığım bir şoku yaşattı ve "dokunulmazlık" kelimesinin anlamını artık düşünmeme neden oldu. Babam Goregaon adında bir yerde çalışıyordu. Çok yoğun çalışıyordu bu yüzden bizi görmeye Satara'ya gelemiyordu. Bir gün bir mektup göndererek Goregaon'a gelip tatili onun yanında geçirebileceğimizi yazmıştı. Biz daha önce hiç trene binmediğimiz için çok heyecanlıydık. Babam yolculuk için ne yapmamız gerektiğini tek tek yazmıştı. İngiliz yapımı yeni gömlekler, bej renkli şapkalar, yeni ayakkabılar sipariş edildi ve artık yolculuk için hazırдық. Babama trene bineceğimiz günü bildiren telgraf çektik çünkü tren istasyonundan bizi alması için kendisi ya da yardımcısı gelecekti. Büyük bir heyecan içinde tren yolculuğumuz başladı ve inmemiz gereken istasyonda indik. Uzun bir süre bekledik, ancak bizi almaya ne babam geldi ne de yardımcısı. İstasyon şefi nazik görünüyordu ve bize kim olduğumuzu ve neden beklediğimizi sordu. Biz de hiç düşünmeden ona 'Mahar olduğumuzu ve babamızı beklediğimizi' söyledik. İstasyon şefinin yüzü bir anda değişti. Daha önce böyle bir ifade hiç kimsede görmemiştim. Bizi götürmesi için tekerlekli öküz arabası tuttu. Ancak dokunulmaz olduğumuz için ödememiz gereken paranın iki katını ödedik ve arabayı biz sürdük, şoför yanımızda yürüyerek geldi. Gideceğimiz yerin uzakta olduğunu bilmiyorduk ve karanlık çökmeye başlamıştı. İyi giyimli ve paralı olduğumuz için şoförün bizi ıssız bir yere götürüp öldüreceğini düşündük ve kardeşlerimle birlikte ağlamaya başladık. Çok

susamıştık. Yolda yanan ışık ve tek bir yerleşim yeri yoktu. Sonra bir ışık gördük ve su almak için bir yerde durduk. Bizim dokunulmaz olduğumuzu anlamasın diye Müslüman gibi davranarak Urdu dilinde konuştum, ancak ‘ben de size verecek su yok diyerek’ dokunulmaz olduğumuzu anlamıştı. Su için de iki katını ödemeye hazırдық, ancak paranın bile hiçbir işe yaramadığını gördük. Dokunulmazsan eğer, paranın bile bir kıymeti yoktu (Waiting for a Visa¹⁰).

Annesi öldükten bir süre sonra babası yeniden evlenmiş ve Ambedkar ailesiyle birlikte Bombay’a taşınmıştır. Bu sırada Ambedkar ortaokulu tamamlamış ve eğitimine Bombay’da Elphinstone Lisesi’nde devam etmiştir. Ancak bu okulda da en arka sırada ve yalnız başına oturmak zorundadır. Burada yaşadığı bir olay olabildiğince ilginçtir:

Bir gün öğretmeni matematik dersinde problemi çözmesi için Ambedkar’ı tahtaya kaldırır. Sınıftaki diğer kasttan bazı öğrencilerin tahtanın yanındaki bölmede yemek tasları olduğu için Ambedkar’ın tahtaya çıkmasına izin vermezler. Çünkü “dokunulmaz” birisi tahtaya dokunduğu anda yemekler de kirlenecektir (Shahare ve Anil, 2016, s. 67).

Derslerine başarılı bir şekilde devam eden Ambedkar, ikinci dil olarak Sanskrit dili öğrenmek istediği için Sanskrit dilini seçmek istemiştir. Ancak dokunulmazların Sanskrit dili öğrenmesi yasak olduğu için bu dil yerine Farsça öğrenmek zorunda kalır (Shahare ve Anil 2016, s. 67). On beş yaşına geldiğinde Ambedkar, kendi köyünden olan dokuz yaşındaki Ramabai ile evlenmiştir. Ambedkar başarılı bir şekilde liseyi bitirmiş ve sınavları geçerek Bombay Üniversitesi’ne girmeye hak kazanmıştır. Bu başarı, “dokunulmazlar” için büyük bir başarıdır ve daha önce kendi köyünde liseyi bitirip üniversiteye giden olmamıştır. Köy halkı onun bu başarısını kutlamak için toplanmış ve bu kutlamada, babasının bir arkadaşı konuşma yapmıştır. Babasının arkadaşı konuşmasının sonunda Ambedkar’a ‘Buddha’nın Hayatı’ isimli bir kitap hediye etmiştir. Ambedkar, Buddha ile ilk olarak bu şekilde tanışmış ve Buddha’nın hayatından çok etkilenmiştir.

Buddha’nın hayatı beni çok büyüledi ve etkiledi. Bir gün tüm cesaretimi toplayarak babama, ‘Brahmanların ve Kshatriyaların büyüklüğünü överken diğer yandan dokunulmazların nasıl aşağılandığını ve dışlandığını anlatan Mahābhārata ve Ramāyaṇa destanını neden bize öğrettin” diye sorduğumda, babam: ‘böyle sorular

¹⁰ <http://www.columbia.edu> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

sormamalısın, sen sadece erkeksin sana söyleneni yapmalısın' diyerek sorduğum soruya cevap vermedi. Buddhist edebiyatın diğer kitaplarını da okuyunca bu etki daha da arttı ve yine bir gün dayanamayarak 'baba neden bize Buddhist edebiyat yerine Mahābhārata ve Ramāyaṇa'yı öğrettin' diye sordum. Babam soruya cevabı önceden hazırlamıştı: 'biz dokunulmazlarız ve bu yüzden nereye gidersek gidelim aşağılanacağız. Bu destanlarda Drona ve Karna'nın aşağı kasttan olmasına rağmen yaptığı büyük işler de anlatılmaktadır. Ya da Ramāyaṇa destanı Koli¹¹ olan Valmiki tarafından yazılmıştır. Bu aşağılık duygusunu ortadan kaldırmak için size ilham olsun diye çocukluğunuzda sadece Mahābhārata ve Ramāyaṇa okuttum ve ezberlettim.

Ambedkar 1912 yılında Bombay Üniversitesi, Ekonomi ve Siyaset Bilimi alanında lisansını tamamlamıştır. O yıllarda Baroda¹² şehrinin kralı (Mahārāca) tarafından Amerika'da eğitim almak üzere öğrencilere burs verileceği açıklanmış, Ambedkar burs için gerekli sınavları geçerek Columbia Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi almaya hak kazanmıştır. Ancak eğitimini bitirdikten sonra Baroda'da on yıl çalışma zorunluluğu vardır. "*Ancient Indian Commerce*" başlıklı tezi ile yüksek lisansını, "*The National Dividend of India, A Historic and Analytical Study*" başlıklı tezi ile doktorasını başarıyla savunan Ambedkar bir süreliğine Amerika'da yaşamıştır. Amerika'da yaşadığı süre boyunca şahit olduğu özgürlük ve eşitlik Ambedkar üzerinde çok güçlü bir etki bırakmıştır¹³. Amerika'da eğitimini tamamlayan Ambedkar, hukuk alanında "*Bar-at-Law*" unvanı almak amacıyla oradan Londra'ya geçmiştir. Ancak bu esnada, Baroda'nın kralı geri dönmesini talep etmiş ve Ambedkar eğitimini tamamlamadan Hindistan'a dönmek zorunda kalmıştır. (Shahare, 2010, s. 11-13; Shahare ve Anil, 2016, s. 77).

Baroda'da göreve başlayan Ambedkar, hayatı boyunca yaşadığı "dokunulmazlık" ile burada da karşılaşır. Çalıştığı ofiste kirleneceğini düşündüğü için kimse ona kâğıt ve dosya vermemiş, ortak kullanım alanında yer alan sürahideki

¹¹ Koli de tıpkı *Mahar* gibi dokunulmazlar sınıfında yer alan başka bir topluluğun adıdır (Ghurye, 1993, s. 25).

¹² Bugün Gujarat eyaletinin üçüncü büyük şehri olan Vadodara'dır. Maharashtra bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır.

¹³ Columbia Üniversitesi'nde aslında ekonomi alanında yüksek yapmasına rağmen, sosyoloji, antropoloji, tarih ve siyasi bilimler alanında da dersler olarak çeşitli araştırma ve çalışmalarda bulunur. Bu sayede alanında uzman hocalar tarafından (John Dewey, James Chatwell, Edwin Seligman, James Howe Robinson, Franklin, Golden Wieser) ders olarak onlarla tanışma fırsatı bulur (Shahare ve Anil, 2016, s. 75).

sudan su bile içememiştir. Bu duruma daha fazla dayanamayarak baronun misafirhanesinde kalamayan Ambedkar, oda aramak için otel bakmaya başlasa da oteller de Ambedkar'ın kastını öğrenince oda vermeyi kabul etmemiştir. Ambedkar son çare olarak Farsilerin misafirhanesinde kimliğini gizleyerek yaşamaya çalışmış, ancak bir sabah işe giderken kapısında sopalı adamlar görünce oradan da ayrılmak zorunda kalmıştır. Başka seçeneği olmadığı için yeni işinde sadece on gün çalışarak Bombay'a dönmek zorunda kalan Ambedkar, ekonomi okuduğu için küçük bir işletme kurmaya karar vermiş ve bu işletme aracılığıyla insanları yatırım konusunda bilgilendirmeye başlamıştır. Ancak müşterileri kastını öğrendikten sonra gelmemeye başlamış ve bu işini de sonlandırmak zorunda kalmıştır.

Ambedkar, 1918 yılında Bombay'da bir lisede öğretmen olarak çalışmaya başlamış ve kısa sürede öğrenciler nazarında önemli bir konuma yükselmiştir. Ancak burada da okulun verdiği suyu içememiş ve öğretmenler odasında bulunan bardakları kullanmasına izin verilmemiştir. Bu sırada dokunulmazların davasını savunmak için Marathi Gazetesi'nin kurulmasına yardım eden Ambedkar, bu gazetede *dalit*lerin dışlandıklarını ve uğradıkları tüm haksızları duyurmaya başlamıştır. Ambedkar, bu gazete ile birlikte çeşitli yerlerde konferanslar düzenleyerek daha büyük kitlelere ulaşmayı hedeflemiş, böylece ilk siyasi mücadelesine başlamıştır. 1920'de Londra'ya, yarım kalan eğitimini tamamlamak için dönmüş ve 1923'te bilim doktoru (D.Sc) unvanını alarak bu unvana sahip olan ilk Hintli sıfatıyla Hindistan'a dönmüştür. Hindistan'a bu şekilde daha güçlü ve kararlı dönen Ambedkar, hukuk konusundaki uzmanlığı, dünyaca ünlü fakültelerden aldığı eğitim ve İngiliz komisyonları önündeki ikna edici kabiliyeti sayesinde, geri kalan hayatını *dalit*lerin sosyo-ekonomik hak ve özgürlüklerini alması için savaşıyor bir kişi olarak geçirmiştir.

Ambedkar'ın Anayasa Kanunları Üzerindeki Rolü

Ambedkar, çeşitli konferanslar sayesinde geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır. Hedef kitlesi giderek artmış ve artan sayıda takipçisi ile birlikte "Babasaheb Ambedkar" olarak anılmaya başlanmıştır. Aldığı eğitimin önemini ve değerini bilerek, hiçbir şeyden korkmadan, 1924 yılında "Bahiskrit Hitakarini Sabha" adında bir dernek kuran Ambedkar, bu dernek aracılığı ile dokunulmazlar için ücretsiz okullar ve kütüphaneler yaptırmıştır. Çünkü *dalit*lerin hayatını iyileştirmek için, önce eğitim almaları gerektiğini tecrübeleriyle çok iyi bilmektedir. Bu sırada, Bombay Yasama Meclisi'nde herkesin halka açık su tanklarını ve kuyularını kullanabilmesine imkân tanıyan yasa tasarısını kabul ettirir. Çünkü hayatı boyunca karşılaştığı en büyük

sorun “su sorunu” dur. Ancak halk tarafından bu yasa o kadar da kolay kabul görmemiştir. Bazı Hindular onların belediyeler tarafından tahsis edilen tanklardan içtikleri suyu görünce tankları devirip eylem yapmışlarsa da Ambedkar sabırlı bir şekilde mücadelesine devam etmiştir. Ambedkar bu doğrultuda, Marathī dilinde çıkan gazete ve dergileri kullanarak orada yazdığı yazılarla halkı bilinçlendirmeye devam etmiştir.

Bu olaylar yaşanırken, diğer taraftan Mahatma Gandhi liderliğinde başlatılan “özgürlük hareketi” de ivme kazanmıştır. 1930’da İngiliz hükümeti tarafından Hindistan’ın geleceğine karar verilmek üzere Londra’da bir toplantı düzenlenmiş ve bu önemli toplantıya, Ambedkar *dalit*leri temsilen katılmıştır. Kısa bir süre sonra ikinci bir toplantı daha düzenlenmiş ve Gandhi de toplantıya Kongre Partisini temsilen katılmıştır. Londra’daki bu toplantı Ambedkar ile Gandhi’nin tanışmalarına neden olan olay olmuş ve aralarındaki ilk görüşme Londra’ya gitmeden hemen önce gerçekleşmiştir. Bu görüşmede Gandhi, Ambedkar’a ilk konferanstaki konuşmasını okuduğunu ve kendisinin gerçek bir vatansever olduğunu belirtmiştir. İkinci toplantıda ise, Ambedkar “*depressed class*-aşağılanmış sınıf” için ayrı bir seçmen grubunun oluşturulması gerektiğini savunmuştur. Ancak bu öneri, Hinduların oylarını ikiye böleceği düşüncesini savunan Gandhi’nin itirazı ile karşılıklı bulmuş ve Gandhi bu görüşmelerin ardından ölüm orucuna girmiştir. Bu olayın üzerine Ambedkar ikna olmuş ve savunduğu görüşten vazgeçerek ortak seçmenleri kabul etmek zorunda kalmıştır. Daha sonra Gandhi onu Hinduizm’in değişeceğine ve kötü uygulamaların geride kalacağına ikna ederek “पुणे पैक्ट / Pune Paikt/ Poona Pact”¹⁴ anlaşmasının imzalanmasını sağlamıştır. Bu anlaşmada, ayrı seçmen grubu yerine, “aşağılanmış sınıflar” için mecliste daha fazla temsil hakkı verilmiştir. Ancak yaşananlar, Hindistan siyasi tarihinin bu iki önemli figürünün aralarının açılmasına ve ilişkilerinin gitgide bozulmasına neden olmuştur. Ambedkar, Gandhi’nin kast sistemini etkisiz hâle getirme ya da “dokunulmazların” hakkını savunma gibi bir çaba içinde olmadığını, sadece ülke de bir reform yaparak “bağımsızlık” ilan etme amacıyla olduğunu düşünmesinden dolayı, onu bu konuda katı bir şekilde eleştirmiştir. Kongre Partisi’nin ve Mahatma Gandhi’nin, dokunulmaz topluluğunu

¹⁴ पुणे पैक्ट / Pune Paikt/ ya da पूना समझौता /Pūnā Samachautā/ 24 Eylül 1932 yılında Ambedkar ile Gandhi arasında imzalanan bir anlaşmadır. Ambedkar “depressed class” “aşağılanmış sınıf” adına imzaladığı bu anlaşma ile onlara mecliste yüz kırk sekiz seçmen koltuğu hakkı elde etmiş olur (Chandra, 2007, s. 632).

“haricanlar” olarak adlandırılarak halktan ayrıştırması ve ötekileştirmesi ile birlikte, bu iki önemli tarihî figür arasındaki uzlaşma bağları kopmaya başlamıştır

Ambedkar, aynı yıl Bombay Hukuk Fakültesi'nin müdürü olarak atanmıştır. 1936'da Bağımsız İşçi Partisi'ni kurmuş ve Merkez Yasama Meclisi Seçimlerinde, partisi 15 sandalye kazanmıştır. Bu esnada, Tüm Hindistan için Planlanmış Kast Federasyonu kurulmuş ve “dokunulmazlar” kelimesi anayasanın 17. maddesi gereğince yasaklanmıştır. Ayrıca, *Brahman* (din adamı), *Kshatriya* (savaşçı), *Vaişya* (tüccar), *Şudra* (işçi) sıralaması şeklinde kast düzenlemesi yapılmış, sınıfın dışında tutulan *Parya* (dokunulmaz) sınıfının da tarif edildiği bu kararlar ile birlikte kast sistemi bugün için de kullanılan hâlini almıştır (Chandra, 2007, s. 633):

- General Class (GC) = Brahmanların tamamı ve Kshatriyaların bir kısmı.
- Other Backward Class (OBC) = Vaişyalar ve Şudraların hepsi.
- Scheduled Castes (SCs) = dokunulmazlar
- Scheduled Tribes (STs) = yerleşik hayata geçmemiş kabileler

Babasahep, halkının gözü önünde Hinduizm'den ayrılmanın önemini bu sözlerle ilk kez vurgulamıştır. Çünkü sadece Hindu dininde onlar “dokunulmaz” olarak adlandırılmıştır.

“İnsan haklarını garanti altına alamadık. Ben bir Hindu olarak doğdum, bunu yaşadığım sürece değiştiremedim, ancak sizi Hindu olarak ölmeyeceğime temin ederim” (Dr. Babasahep Ambedkar Writings and Speechs, Vol.17, Part III¹⁵).

İkinci Dünya Savaşı sırasında Ambedkar, vali tarafından “çalışma bakanı” olarak atanmıştır. Ancak Ambedkar *dalit*lerle temasını hiçbir zaman bırakmamış, onların hak ve özgürlükleri için çalışmaya devam etmiştir.

Hindistan Siyasi Tarihinde Ambedkar'ın Önemi

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Ambedkar Kurucu Meclis'e seçilmiştir. Seçimlerin yapılması, seçmen hakları ya da uygulanacak kanunlar ile ilgili konular karara bağlanırken Ambedkar'ın almış olduğu yüksek eğitimden yararlanılmıştır. Ambedkar, Hindistan'ın 1947 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından, Başbakan Nehru tarafından adalet bakanı olarak atanmış ve Bağımsız Parti'den adalet bakanı olan ilk kişi niteliğine erişmiştir. Bu gelişmenin ardından, birçok ülkenin anayasası üzerine çalışma yapan, derin bir hukuk bilgisine ve Hindistan tarihi ve sosyal yapısı hakkında en kapsamlı bilgiye sahip olan Ambedkar, Kurucu

¹⁵ <http://www.bbau.ac.in> (Erişim Tarihi: 21.01. 2021).

Meclis tarafından Anayasa Hazırlama Komitesi'nin Başkanı olarak atanmıştır. Her ne kadar uzman alt komiteler birincil metinleri hazırlasa da Ambedkar, pozisyonu gereği, içeriğin düzenlenmesinde hayati bir rol oynamıştır. 26 Ocak 1950'de onun düzenlemiş olduğu anayasa kabul edilmiştir. Anayasa içindeki demokrasiye olan vurgu, federal yapı, dokunulmazlığın kesin olarak kaldırılması ve kadınlar için sosyal ve ekonomik haklar gibi konulara bakıldığında Ambedkar'ın etkisi açıkça görülmektedir. Ancak Ambedkar da belirli sınırlarının olduğunun farkına varmış, sosyal demokrasi olmadan siyasi demokrasinin mümkün olamayacağını altını çizmiştir. Ambedkar, Kongre Partisi'nin, ülkedeki Hindu-Müslüman çatışmasını layıkıyla yönetemediğini ve bu anlayışla olayların daha da körükleneceğini düşünmesinden dolayı 1951 yılında görevinden istifa etmiştir¹⁶.

“Anayasanın uygulanabilir olduğunu hissediyorum; anayasa esnektir, ülkeyi hem barış zamanında hem de savaş zamanında bir arada tutacak kadar güçlüdür. Nitekim ben böyle söyledikten sonra işler ters giderse, bunun nedeni kötü bir Anayasaya sahip olmamızdan değil, insanlığın kötü olduğundandır (Waiting for a Visa¹⁷).”

İstifasından sonra, Ambedkar'ın hayatı bambaşka bir yola doğru değişmiştir. Hindu doğmuş ve bu geleneklere bağlı olarak hayatını sürdürmüş olmasına rağmen, Buddhizm'e ve Buddha'ya hayranlığı bu süreçlerin ardından daha da artmıştır. Bu hayranlığına bağlı olarak Sri Lanka'ya gitmiş ve Buddhizm konferanslarına katılmıştır. Bombay'a geri döndüğü zaman, Buddhist Tapınağına giderek, hayatının geri kalanını Buddhist olarak geçireceğini açıklamıştır. Bu olay kişisellikten çıkmış, Ambedkar ile birlikte hareket eden destekçileri de din değiştirerek Buddhist olmaya başlamıştır. Böylece bir anda yoğun sosyo-dinî bir hareketle Buddhizm'e kitlesel bir sempati başlamıştır.

¹⁶ İstifa etmesinin en önemli sebeplerinden bir tanesi aslında Cammu ve Keşmir için çıkarılan anayasanın 370. maddesini reddetmesidir. Onun isteği dışında dâhil edilen bu maddede Cammu ve Keşmir eyaletine özel bir statü tanınması yer almaktadır. Ambedkar bu maddeye “Hindistan hükümetinden sınırları korumasını, yollar yapmasını, tahıl ve buğday tedarik etmesini istiyorsunuz, ancak sizin topraklarınızda Hindistan hükümeti sınırlı yetkilere sahip olsun ve Hint halkının orada hiçbir hakkının olmamasını istiyorsunuz. Bu maddeyi kabul etmek Hindistan çıkarlarına aykırı bir durum olduğu için adalet bakanı olarak bunu asla yapmayacağım” diyerek reddetme sebebini açıklayarak istifasını verir.

¹⁷ <http://www.columbia.edu> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

Ambedkar, Buddhist olduktan yedi hafta sonra Delhi'deki evinde sağlık problemleri sebebiyle vefat etmiştir. Hayatının son günlerinde Buddhizm'i benimsediği için, Ambedkar'a Buddhist geleneklere göre bir cenaze töreni düzenlenmiştir.

Sonuç

Hindistan'ın yakın tarihi ya da siyasi tarihi üzerine tam anlamıyla çalışma yapabilmek için, Ambedkar'ı tanımanın ve onun hayatını-siyasi-sosyal-dini icraatlarını çok iyi irdelemenin de elzem olduğu düşünülmektedir. Bu çıkarımın öncelikli nedeni, Ambedkar'ın Hindistan siyasi tarihindeki faaliyetlerinin, bugünkü anayasanın şekillenmesinde ve azınlıkların hak ve özgürlüklerini elde etmesinde büyük bir rol oynamasıdır. Ambedkar'ı, babası Hindu geleneklerine göre yetiştirmesine rağmen, kastı sebebiyle toplum tarafından dışlanmış olması, onun anti-Hindu bir birey olmasına sebep olmuştur. Hindistan'ın sosyolojik¹⁸ ve dini anlamda âdeta bir iskeleti olan kast sistemi, özellikle kast dışında yer alan topluluklar için yaşamın her alanında zorluklar çıkarmıştır. Tüm bu sıkıntılar ile yüzleşen Ambedkar, ilerleyen dönemlerde hayatını bu olumsuz durumları tersine çevirmeye adanmıştır.

Kast sisteminin olumsuzluklarından dolayı anti-Hindu olan Ambedkar, Hinduizm'e ait kutsal kitaplara da eleştirel bir yaklaşım sergilemiştir.¹⁹ Kuzeyden gelen Āri istilasını reddetmiştir.²⁰ Bu yüzden Āri, Dasyu ve Dāsa topluluklarının aslında ayrı birer ırk değil inanış biçimleri bakımından farklılık

¹⁸ Sadece Hinduizm'e ait değil Hindistan'da var olan diğer dinler de bu sisteme tabi tutulmaktadır (Chandra, 2007, s. 631; Basham, 2004, s. 152). Örneğin, Hindularda Tiwari ve Tripati, Sikhlerde Singh, Müslümanlarda Khan, Hıristiyanlar da ise Thomas soyadı taşıyanlar kast sisteminin en üstünde yer almaktadırlar.

¹⁹ Aslında eleştirisi sadece *Rigveda*'ya ya da *Mahābhārata* ile *Ramāyaṇa*'ya karşı değildir. Devlet yönetimi ve politika bilgilerinin yer aldığı Kautilya'nın *Arthaśāstra* adlı eserini de toplum yapısını anlatırken sıraladığı Brahman, Kshatriya maddelerinde övgü dolu sözcükler yer alırken, Dokunulmazlar ve Çandalalar maddesinde yer alan "*Çandalalar ve diğer ahlaksız insanlar*" (Kautilya, 2009, s. 49) diyerek aşağılayıcı kelimelerle tanımlamasından dolayı bu eseri de eleştirir.

²⁰ *Rigveda*'nın V (kitap), 29 (ilahi), 10 (beyit) 'da geçen *anasa* kelimesinin Max Müller'in *a-nasa* olarak okuduğu için "burunlu olmayan, düz burunlu" olarak çevirdiğini, ancak Sayanaçarya'nın da *an-asa* olarak okuduğu için "ağızsız" olarak kelimeyi çevirdiğinden bahseder. Bu şekilde kelimenin farklı okuma yoluyla farklı anlamlara gelebileceğinden ve doğrusunun net olarak bilinmediğinden, *Dasyuların* ayrı bir ırk olduğunu görüşünü destekleyecek herhangi bir kanıt olmadığını savunur (Sharma, 2005, s. 849). Ancak yine aynı eserin IV (kitap), 16 (ilahi), 13 (beyit)'te "*Sen elli bin siyah renkliyi vurdun*" (*Rigveda*, 2018, s. 315) cümlesi yer almaktadır. Renk farkının ortaya konduğu bu ifadelerin de yer alması Āri'lerin o bölgedeki varlığının kanıtı olarak nitelendirilmektedir.

gösteren topluluklar oldukları üzerinde durmuştur (Sharma, 2005, s. 863).²¹ Diğer yandan Mahābhārata Destanı'nda tanrı Kṛṣṇa'yı hile yapan bir yalancı olarak görmüştür. Ramāyaṇa Destanı'ndaki Viṣṇu'nun bir bedenlenmesi olan Rāma'ya da eşi Sītā'ya karşı gösterdiği tutum ve davranıştan dolayı kadınların Hint toplumunda aşağılanmasına neden olduğu gerekçesiyle saygı duymamıştır.²² Ona göre Tanrı hiçbir surette kadını aşağılamaz ve yalan söylemez. Bu yüzden de din değiştirmeye karar vermiş ve Buddhist olmuştur.

Ambedkar, Amerika'da kaldığı süre boyunca Hıristiyan toplumunu daha yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Diğer yandan yine Amerika'da oda arkadaşının İranlı olması sebebiyle, Zerdüşť dinî ile tanışmıştır. Hindistan'a döndüğünde sürekli devam eden Hindu-Müslüman çatışmalarına şahit olmuş, Müslüman toplumun inanış ve davranış biçimini de gözlemledikten sonra, hiçbir dinin ona mantıklı gelmediğine kanaat getirmiştir. Kendisini bilim yolunda da aydınlattığı için sadece Buddhizm inancına yakınlaşmış ve bu nedenle de Buddhist olmaya karar vermiştir. Kendisi ile birlikte büyük bir kitlenin de Buddhizm'e geçişini sağlamasıyla Buddhizm'in yeniden Hint topraklarında canlanmasına sebep olmuştur.

Ambedkar, Hindistan'da dışlanmış ve ezilen milyonlarca kişinin haklarını savunmayı kendine misyon edinmiş, bu sayede bugünkü anayasanın temellerini atmış ve dışlanan toplumun sosyo-ekonomik açıdan hak ve özgürlüklere sahip olmasını sağlamıştır. Eğer anayasayı bu şekilde düzenlememiş ve hâlen “dokunulmazlar” olarak adlandırılan *dalit* topluluğunun dışlanması durumunu sonlandırmamış olsaydı, belki de Hindistan Cumhuriyeti olamazdı. Ambedkar kast sistemini tamamen yok edememiş, ancak alt kastları toplumdan ayırılmaktan kurtarmayı başarmıştır. Tam da bu noktada, Gandhi'nin *haricanlar* olarak

²¹ Bahsi geçen metnin orijinali şöyledir; “अनासो दस्यूर अम्रणो वधेना नि दुर्योण आब्रणडः मरध्रवाचः / anāso dasyūnra amraṇo vadhenā ni duryoṇ āvraṇaṇ mardhravācaḥ/ (Erişim: <https://www.sacred-texts.com/hin/rvsan/rv05029.htm> 30.01.2021). Silahınla burunsuz Dasyuları öldürün, kötü konuşanları evlerinde öldürün (Rigveda, 2018, s. 374).

²² İfrit Ravana tarafından ormanda yalnızken kaçırılan Sītā, Lanka adasına götürülür. Ancak Rāma, ifriti öldürerek Sītā'yı kurtarır ve şu sözleri söyler; Seni artık istemiyorum. İstedığın yere gitmekte serbestsin. Kiminle istersen onunla kalabilirsin. Sen Ravana'nın gözlerinin dediği birisin artık. Seni kabul edemem (Valmiki, 2012, s. 129). Kendini ateşe atıp temiz olduğunu kanıtlayan Sītā saraya döndükten sonra halk arasında dedikodu yayılır. Rāma ise; “Halkın şahsım ve Sītā hakkındaki söylediklerini dinleyin. Bu suçlamalar benim kalbimi yaraladı. Ben şanlı İkshvāku soyundan gelmiş kişiyim. Sītā'da soylu Canaka soyundan gelmektedir. Ancak Tanrılar onursuzluğu ayıplar, insanlar onurluluğu takdir ederler, yüce ruhlu kişiler buna göre davranır. Bu sebeple ne kadar zor olsa da Canaka'nın kızından ayrılmak zorundayım. Yarın erkenden arabacıma söyle onu, Ganj nehrinin karşı yakasındaki ermiş Valmiki'nin çile yerine bırakıp gelsin” diyerek Sītā'yı ormana bıraktırır (Valmiki, 2002, s. 273-274).

adlandırmasına ve farklı isimle nitelendirmesine karşı çıkmış ve bu karşı koyuşu Hindistan toplumunda ve siyasetinde büyük yankı uyandırmıştır.

Ambedkar, günümüz Hindistan'ında aşağı kasttan bir Hintlinin ya da bir kadının eğitim almasının, oy kullanabilmesinin ya da en önemlisi devletin su tanklarından ücretsiz su içebilmesinin en önemli mimarlarından olarak değerlendirilir. Onun çalışmaları sayesinde, bir zamanlar “dokunulmazlar” olarak dışlanan toplum ‘rezervasyon-pozitif ayrımcılık’ sayesinde toplumda birey olma hakkını kazanmıştır.

Hindistan'ın önemli şahsiyetlerinden birinin hayatı ve siyasi-sosyal faaliyetleri, bu şekilde Hint politikasını etkilemiş ve değiştirmiştir. Kendi yaşamında kast sisteminin ve sınıfsal tabakalaşmaların ürettiği acıları deneyimleyen ve ötekileştirme zulmünü derinden yaşayan Ambedkar, hiçbir zaman yılmamış ve ezilenlerin haklarını savunarak gerek Hindistan'daki topluma gerekse dünya toplumlarındaki hakları çalınan insanlara umut olmuştur. Ambedkar, anayasa yapım sürecinde üstlendiği misyon, dinî inanışlar üzerine gerçekleştirdiği çözümler ve Hindistan siyasetine getirmiş olduğu yeni-dönüştürücü politik anlayış ile, modern Hindistan'ın sosyal-anayasal-siyasi ve dinî yapılanmasında hayati bir rol oynamıştır.

Kaynakça

- Basham, A. L. (2004). *The Wonder That was India*. London: Thomas R Trautmann.
- Chandra, B. (2015). *History of Modern India*. New Delhi: Orient Blackswan Private Limited.
- Chandra, B., Mukherjee M., ve Mukherjee A. (2007). *India Since Independence*. Haryana: Penguin Books.
- Ghurye, G. S. (1993). *Caste and Race in India*. Bombay: Popular Prakashan.
- Kautilya. (2009). *Arthaşāstra*. (U. Bulsun, Çev.). İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Kaya, K. (2017). *Buddhizm Sözlüğü*. Ankara: Doğu-Batı Yayınları.
- Mansingh S. (1999). *Historical Dictionary of India*. New Delhi: Vision Books.
- Önal, B. (2019). Hindistan'ın Yumuşak Güç Politikaları ve Türkiye-Hindistan İlişkilerindeki Rolü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12 (63), 332-340.
- Şahbaz, D. (2020). *Keşmir: Uygarlıktan Tutsaklığa*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Shahare M. L. (2010). *Dr Bhimrao Ambedkar His Life and Work*. New Delhi: National Council of Educational Research and Training.

Shahare, M. L., Anil, N. (2016). *Dr. B.R. Ambedkar Struggles and Message*. New Delhi: Samyak Prakashan.

Sharma, A. (2005). Dr. B. R. Ambedkar on the Aryan Invasion and the Emergence of the Caste System in India. *Journal of the American Academy of Religion*, 7(3), 849-563.

Sharma, L. P. (1992). *History of Ancient India (Pre-historic Age to 1200 AD.)* Delhi: Konark Publishers.

Sharma, R. S. (2005). *India's Ancient Past*. New Delhi: Oxford University Press.

Türkçe Sözlük (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Valmiki. (2002). *Rāmāyaṇa*. (K. Kaya, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.

Valmiki. (2012). *Ramayana*. (A. B. Özcan ve H. D. Can, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

İnternet Kaynakları

<http://www.bbau.ac.in> (Erişim Tarihi: 21.01. 2021).

<http://www.columbia.edu> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

<http://ycis.ac.in> (Erişim Tarihi: 31.01.2021).

Summary

In order to be able to study the recent history or political history of India exclusively, it is considered crucial to know Ambedkar and to examine his life-political-social-religious practices wholesome. The primary reason for this supposition is that Ambedkar's activities in Indian political history played a major role in shaping the current constitution and granting the minorities their rights and freedoms. Even if Ambedkar was raised by his father according to Hindu rituals, his sense of social exclusion caused him to become anti-Hindu. The fact that the caste system is almost the skeleton of India in sociological and religious terms and that other religions are subject to this system, caused many troubles to communities which are out of caste or in the lower layers of the caste. Facing all these burdens, within his life time, Ambedkar devoted his life to reversing these negative situations.

Ambedkar, who became anti-Hindu due to the hostile nature of the caste system, also displayed a critical approach to the holy books of Hinduism. He rejected the theory of the Ari invasion from the North. Consequently, he emphasized that the Ari, Dasyu and Dasa communities were religiously different communities rather than the separate races. On the other hand, in Mahabharata Epic, he argued that the god krshna was a cheating liar/ a hypocrite. He also did not respect Rama, an incarnation of Vishnu in the Ramayana Epic, on the grounds that his attitude and behaviour towards his wife Sita caused women to be humiliated in Indian society. According to him, God does not insult women in any way and does not lie. That's why he decided to convert to Buddhism.

During his stay in America, Ambedkar had the opportunity to establish intimate relations with the Christian community. In the meantime, due to his Iranian roommate, he had the chance to examine the Zoroastrian religion, When he returned to India, he witnessed the ongoing Hindu-Muslim conflicts, and after observing the belief and behaviour of the Muslim community, he came to the conclusion that no religion made sense to him. He also got closer to the Buddhism since it enlightened him on the path of science and therefore

decided to become a Buddhist. Thanks to Ambedkar, Buddhism revived in Indian lands as he had enabled a large mass to convert to Buddhism along with himself.

Ambedkar made it his mission to defend the rights of millions of marginalised and oppressed people in India, thus laying the foundations of today's constitution and ensuring that the excluded society has socio-economic rights and freedoms. If it weren't for his efforts in the process of drafting the constitution, and ending the exclusion of the dalit community still referred to as the "untouchables", India perhaps would not be a developed country today. Ambedkar not only destroyed the caste system, but also succeeded in saving the lower castes from being separated from the rest of the society. At this very point, he objected to Gandhi's naming them as "harjans" which he considered this a kind of humiliation, and this opposition had great repercussions/effects in Indian society and politics.

Ambedkar is known as one of the most important figures in today's India, where a low-caste Indian or woman can get an education, vote, or most importantly, drink free water from the state's water tanks. Thanks to his work which is called "reservation-positive discrimination, the society that was once excluded as the "untouchables" gained the right to be a part of India and its peoples.

The life and political-social activities of one of the most important personalities of India influenced and changed the Indian policy in this way. Ambedkar, who experienced the agony as well as the cruelty of marginalization deeply caused by the caste system and the class stratifications, never gave up and defended the rights of the oppressed and became a hope for the society in India and the people whose rights were violated all over the world. Ambedkar played a vital role in the social-constitutional-political and religious structuring of modern India with the mission he undertook in the constitution-making process, the analyzes he carried out on religious beliefs and the neo-transformative political understanding he brought to Indian politics.